

Asia: VN/32825/2024

Hallituksen esitys eduskunnalle opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan virastouudistusta koskevaksi lainsäädännöksi

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Seinäjoen tradenomiopiskelijat - SULKA ry:n lausunto Saavutettavuuskirjasto Celia ja Varastokirjaston yhdistämisestä Kansallisarkistoon:

Hallitus on esittänyt eduskunnalle, että opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan virastouudistus muutettaisiin lainsäädännöksi. Tämä koskee tällä hetkellä 10 olemassa olevaa opetus- ja kulttuuriministeriön virastoa yhdistettäisiin viideksi virastoksi. Tämä muutos koskisi myös Saavutettavuuskirjasto Celiaa (lyhyesti Celia) ja Varastokirjastoa.

Me, SULKA ry eli Seinäjoen tradenomiopiskelijat, johon kuuluu myös Seinäjoen ammattikorkeakoulussa opiskelevia kirjasto- ja tietopalvelualan opiskelijoita, haluamme ottaa kantaa tähän lausuntoon ja ilmaista huolestamme esillä olevia muutoksia kohtaan.

Saavutettavuuskirjasto Celia ja Varastokirjasto tekevät molemmat kirjastot erittäin tärkeää työtä, mutta niiden toimintamuodot ovat keskenään niin erilaiset, että mielestämme ei olisi tarkoituksenmukaista yhdistää näitä kahta kirjastoa Kansallisarkiston kanssa.

Eryteisesti Celia ja sen toiminta on tärkeää yhteiskunnassamme niille, joilla esiintyy lukemiseen liittyviä esteitä, kuten näkövamma tai vaikea lukihäiriö. Celia tuottaa muun muassa näille ihmisryhmille opetus- ja lukumateriaalia esimerkiksi pistekirjoituksen tai äänikirjan muodossa. Celia siis omalta osaltaan edistää näiden ryhmien osallistumista yhteiskuntaan ja tasa-arvoisuutta, kun jokaisella on mahdollisuus kokea lukemisen ilo itselleen sopivalla tavalla.

Saavutettavuuskirjasto Celia nimensä mukaisesti edistää toiminnallaan saavutettavuutta ja mahdollistaa muillekin kuin vammattomille ihmisille tilaisuuden päästä käsiksi oppimateriaaleihin ja ymmärtää paremmin heitä ympäröivää yhteiskuntaa.

Varastokirjasto Kuopiossa on toimialaltaan hyvin erilainen, mutta itsessään aivan yhtä tarpeellinen kirjasto. Varastokirjasto säilyttää niin kutsuttua "kirjallisuuden pitkää häntää". Sitä kautta on mahdollista lainata vanhaakin materiaalia paikalliseen kirjastoon asiakkaan lainattavaksi.

Kansallisarkisto taasen säilyttää ja digitoi kansallisesti tärkeitä asiakirjoja. Näin asiakirjat ovat esimerkiksi tutkijoiden käytössä myös tulevaisuudessa. Kansallisarkisto tekee siis omalta osaltaan erittäin tärkeää työtä, joka edistää tutkimusta ja historian tuntemusta, mutta ei käyttötarkoitukseltaan sovi Celian ja Varastokirjaston kanssa yhteen.

Varastokirjaston asiakaskuntaan kuuluvat muun muassa yleiset, tieteelliset ja muut kirjastot Suomessa. Varastokirjaston asiakaskunta on siis hyvin erilaista Saavutettavuuskirjasto Celiaan verrattuna. Saavutettavuuskirjasto Celian materiaalia kaiken ikäisille ihmisille, mutta asiakaskunta rajautuu nimen omaan heihin, joilla on jokin lukemisen este. Palvelu on siis paljon rajatumpaa kuin Varastokirjaston.

Merkittävin ero tässä on se, että Varastokirjasto ei tuota uutta materiaalia, vaan säilöö vanhaa, jotta se olisi muiden kirjastojen käytössä. Saavutettavuuskirjasto Celia sen sijaan tuottaa muun materiaalin lisäksi opetusmateriaalia sellaisille, joilla on oppimisessa jotain haasteita. Kansallisarkisto nimensä mukaisesti arkistoi materiaalia tutkimusta varten. Ei siis olisi mielekästä yhdistää näitä kahta kirjastoa ja yhtä arkistoa yhdeksi virastoksi, sillä on olemassa se riski, että yhdistäminen vaarantaa molempien kirjastojen toiminnan.

Erityisen huolestuneita olemme Celian toiminnan vaarantumisesta. Saavutettavuuskirjasto Celia on tahona erityislaatuinen ja sen yhdistäminen toisen kirjaston kanssa mielestämme oleellisesti riskeeraa esimerkiksi juuri opetusmateriaalien saatavuuden ja tuottamisen. Lukemisesteisten ihmisten resurssit ovat muutenkin vähäiset, joten tarpeeton resurssien vähentäminen ei ole hyvä asia.

Mielestämme hallituksen pitäisi tarkastella uudelleen esitystään ja erityisesti Celian ja Varastokirjaston yhdistämistä Kansallisarkiston kanssa. Kaikki kolme tahoja ovat itsessään arvokkaita ja tärkeitä toimijoita, joiden merkitys ihmisille on kuitenkin keskenään hyvin erilainen.

Seinäjoen tradenomiopiskelijat - SULKA ry

Paananen Aino

Seinäjoen ammattikorkeakoulu - Seinäjoen tradenomiopiskelijat - SULKA ry